

020908-1

Naším cílem v tomto semináři bude bližší seznámení s povahou interpretace a tedy několik prvních kroků proniknutí k velmi široké problematice tzv. hermeneutiky. Hermeneutika je různými autory vymezována různě, a proto se sami musíme rozhodnout, jak zmíněném (vzdálenému) cíli chceme rozumět. Tedy: hermeneutika není pro nás samostatnou disciplínou, a to ani vědeckou, ani filosofickou (jak se obvykle filosofické subdisciplíny chápou), ale je celou filosofií (což ovšem platí o všech filosofických „subdisciplínách“). (Pochopitelně lze z ní vydělit – podobně jako k tomu kdysi i později docházelo u filosofie – jednotlivé vymezenější disciplíny, ale pak je třeba vždycky pečlivě rozlišovat, v jakém smyslu se o hermeneutice mluví; lze např. mluvit o hermeneutice teologické, kde to dokonce všechno začalo, nebo filologické, hermeneutice čtení textu, ale třeba také hermeneutice přírodovědeckého výkladu apod.) Hermeneutické aspekty totiž provázejí nejenom filosofování, nejenom vědecké myšlení, nejenom veškeré myšlení a uvažování, ale všechna lidské chování a jednání, celý život; a vlastně nejen lidský, nýbrž veškerý život vůbec, který se o jisté „zpracování“ vnějších podnětů nutně opírá a nemůže se bez něho v žádném případě obejít. I červ nebo žížala musí nějak „interpretovat“ to s čím se setkávají, byť na velmi nízké úrovni; dokonce i rostliny musí nějak „interpretovat“ třeba to, s čím se v půdě setkávají konečky jejich kořenů. Dokonce bychom mohli říci, že filosofie a její přístupy a postupy (zásadně k čemukoli) jsou jen jedním typem hermeneutického (-kých postupu (-pů), takže v jisté perspektivě lze filosofie hermeneutice také „podřadit“. To je ovšem možno jen za předpokladu, že hermeneutiku nechápeme zúženě jako více či méně vypracovanou disciplínu, kterou ovšem na nižších úrovních nemůžeme předpokládat. Budeme-li tedy pamatovat na základní rozdíl mezi tím, co bychom mohli nazvat hermeneutickými přístupy, a tím, co předpokládá nějaké celkové, integrované, systematické a tedy teoretické zpracování takových přístupů (ať už jen některých, tj. některého druhu, nebo vůbec všech), musíme filosofii s hermeneutikou ztotožnit. A to dále znamená, že každou „speciální“ hermeneutiku musíme považovat za sekundární, odvozenou a „obecné hermeneutice“ čili filosofii (a jejím kritickým hermeneutickým přístupům) podléhající.

(Písek, 020908-1.)